

Sygn. akt V KK 374/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **D. J., P. J. oraz D. J.** skazanych z art. 278 § 1 k.k. i innych
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 18 maja 2022 r.,
kasacji, wniesionych przez obrońców
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 stycznia 2021 r., sygn. akt II AKa [...],
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 6 lutego 2020 r., sygn. akt III K [...],

- 1) uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej skazanego D. J. w zakresie w jakim wyrokiem tym zmieniono wyrok Sądu Okręgowego co do wszystkich kar (pkt 1a,b i c wyroku Sądu Apelacyjnego) i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...],**
- 2) w pozostałym zakresie uznaje kasacje za oczywiście bezzasadne,**

3) zarządza zwrot opłaty od kasacji w kwocie 750 zł na rzecz D. J.,

4) kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanych P. J. i D. J. w częściach na nich przypadających, zaś w części dotyczącej D. J. kosztami tymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Spośród zarzutów podniesionych w kasacjach zasadny jest jedynie zarzut sformułowany w pkt 2 skargi obrońcy skazanego D. J. Pozostałe zarzuty uznane zostały za oczywiście bezzasadne, w związku z czym, zgodnie z dyspozycją art. 535§3 k.p.k., pisemne uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego w tej części nie zostanie sporządzone.

D. J. stanął pod zarzutem popełnienia następujących czynów:

1. w okresie od jesieni 2015r. do stycznia 2016r w B. działając wspólnie i w porozumieniu z kierowcą UPS w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu pięciokrotnie dokonał kradzieży nie mniej niż 14 laptopów nieustalonych marek o łącznej wartości nie mniejszej niż 36 120 zł na szkodę A. sp. z o.o.

tj. czynu z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

2. w okresie od kwietnia 2016r. do 10 lutego 2017r. w B., zorganizował i kierował grupą przestępczą mającą na celu popełnianie przestępstw zaboru w celu przywłaszczenia mienia na szkodę A. sp. z o.o., w skład której, w różnych okresach wchodził: od kwietnia 2016r. M. K., D. J., W. S., P. J., i inna ustalona osoba, od września 2016r. Ł. L., od listopada 2016 r. K. W., P. J., M. G.

tj. czynu z art. 258§3 k.k.

III. w okresie od kwietnia 2016r. do 10 lutego 2017r. w B., na terenie hali magazynowej A., działając wspólnie i w porozumieniu z M. K., D. J., W. S., P. J., P. J., Ł. L., M. G., K. W., przy wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w ramach zorganizowanej grupy przestępczej oraz czyniąc sobie z tego stałe źródło dochodu, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości nie mniejszej niż 4.501.915,35 zł, stanowiącej mienie znacznej

wartości oraz usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 148.813,93 zł w tym:

- w okresie od kwietnia 2016r. do 26 stycznia 2017r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości nie mniejszej niż 3.643.196,52 zł;
- w dniu 27 stycznia 2017r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 220.626,66 zł;
- w dniu 1 lutego 2017r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 379.987,72 zł;
- w dniu 2 lutego 2017r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 114.574,13 zł;
- w dniu 3 lutego 2017r. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 143.530,32 zł;
- w dniu 10 lutego 2017r. usiłował dokonać zaboru w celu przywłaszczenia mienia o łącznej wartości 148.813,93 zł jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pracowników ochrony pokrzywdzonej spółki czym działał na szkodę A. sp. z o.o.

tj. czynu z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. i art. 13§1 k.k. w zw. z art. 278§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65§1 k.k.

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2020r. w sprawie III K (...) Sąd Okręgowy uznał oskarżonego za winnego:

- czynu opisanego w pkt I i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 70 stawek dziennych, przyjmując wysokość każdej z nich na 50 zł.;

- czynu opisanego w pkt II i za to wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- czynu opisanego w pkt III (przy częściowej zmianie opisu i przyjęciu, że wartość przywłaszczonego mienia była nie niższa niż 969.260,49 zł) i za to wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych, przyjmując wysokość każdej z nich na 50 zł.

Wymierzone kary objęte zostały karami łącznymi 4 lat pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 220 stawek dziennych, przyjmując wysokość każdej z nich na 50 zł.

Orzeczenie to zaskarżone zostało apelacją obrońcy oskarżonego, w której podniesiono zarzuty:

I – w zakresie czynów przypisanych w pkt I i III:

- obrazę prawa materialnego tj. art. 60§3 k.k. przez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy oskarżony D. J. przyznał się do zarzucanych mu czynów, kwestionując jedynie zarzut zorganizowania i kierowania grupą przestępczą oraz w popełnieniu przypisanych mu przestępstw współdziałał z co najmniej dwoma innymi osobami i dobrowolnie ujawnił zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i sądowego, informacje dotyczące tych osób oraz wszelkie okoliczności popełnienia przypisanych mu czynów – w tym przekazał całą posiadaną wiedzę na temat przedmiotowego procederu, w tym przede wszystkim ujawniając w zakresie czynu opisanego w pkt I części wstępnej wyroku osobę współsprawcy, a w zakresie wszystkich czynów w ogóle opisując w sposób szczegółowy i kompleksowy mechanizm funkcjonowania procederu kradzieży, w tym skład osobowy grupy przestępczej, co umożliwiło Sądowi Okręgowemu precyzyjną rekonstrukcję stanu faktycznego sprawy, w tym okoliczności pozwalających na przypisanie pozostałym oskarżonym zarzutu uczestniczenia w grupie przestępczej – a zatem w sytuacji, w której zastosowanie wymienionego przepisu było obligatoryjne;

- obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia mianowicie art. 424§1 pkt 1 k.p.k. przez nieustosunkowanie się w uzasadnieniu wyroku do kwestii nadzwyczajnego złagodzenia kary (warunkowego zawieszenia wykonania kary) na podstawie przepisu art. 60§3 k.k., pomimo uznania wyjaśnień tego oskarżonego za kluczowy dowód w sprawie oraz wniosku obrońcy z dnia 23 stycznia 2020r. o zastosowanie art. 60 § 3 k.k.;

II - w zakresie czynu przypisanego w pkt II:

- obrazę przepisów postępowania a mianowicie art. art. 4 w zw. z art. 7 i 410 k.p.k. oraz 424§1 k.p.k., polegającą na powierzchownej i tendencyjnej ocenie zgromadzonych w sprawie dowodów w postaci wyjaśnień osk. D. J., osk. P. J., D. J., Ł. L., M. G. oraz św. K. W. i W. S. oraz na globalnym powołaniu dowodów mających stanowić podstawę przypisania osk. D. J. przestępstwa zorganizowania i kierowania grupą przestępczą. Sąd Okręgowy odmówił wiary wyjaśnieniom D. J. jedynie co do niekierowania grupą przestępczą, dając w zakresie tego zarzutu

wybiórczo prymat szczątkowym relacjom pozostałych oskarżonych, pomówionych wszak w sprawie przez D. J., którzy skrajnie zdawkowo wskazali, że miał on być pomysłodawcą procederu. Sąd I instancji za podstawę przypisania osk. J. przestępstwa zorganizowania i kierowania grupą obrał ogólne wskazanie na tego oskarżonego przez pozostałych współoskarżonych oraz zeznanie św. W. S., na którego wszak osk. D. J. wskazał jako pomysłodawcę procederu i co którego jednocześnie Sąd Okręgowy w części 2. uzasadnienia „Ocena dowodów” zadeklarował, iż odmawia mu wiary „w zakresie, w którym zeznania są niezgodne z wyjaśnieniami D. J. — mimo iż zarówno obszerne i konsekwentne wyjaśnienia D. J. oraz dowody bezstronne, tj. choćby zeznania pracowników poszkodowanej spółki niezaangażowanych w proceder i nagrania z monitoringu wskazują, iż model postępowania poszczególnych uczestników procederu był wprost samoistnie zorganizowany zgodnie ze strukturą pracowniczą i zakresem oficjalnych obowiązków, również pozostali oskarżeni werbowali kolejnych członków grupy, wydawali polecenia D. J., autorytarnie decydowali o zaborze sprzętu dla siebie, fakt przekazywania pieniędzy przez D. J. pozostałym członkom grupy wynikał z kontaktu tego oskarżonego z paserem oraz ukształtowania takiej jego roli przez pozostałych uczestników grupy, a wreszcie celem pozostałych współuczestników grupy wskazujących na D. J. jako swojego rzekomego zwierzchnika było umniejszenie swojej własnej roli, stworzenie pozoru podległości i współdziałania jedynie z tym oskarżonym, co z kolei miało doprowadzić do uniknięcia odpowiedzialności za przestępstwo udziału w zorganizowanej grupie przestępczej;

III - w zakresie czynów przypisanych w pkt I i III oraz w zakresie kary łącznej:

- rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary poprzez wymierzenie osk. D. J. kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w sytuacji, gdy sposób życia oskarżonego przed popełnieniem przestępstw oraz zachowanie się po ich popełnieniu, a prima facie obrona postawa procesowa, która pozwoliła na ustalenie szeregu nieznanymi organom ścigania okoliczności procederu oraz warunki i właściwości osobiste oskarżonego wskazują na zasadność wymierzenia kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a w szczególności uzasadniają przekonanie, że pomimo zawieszenia wykonania kary jej cele zostaną osiągnięte;

Podnosząc powyższe zarzuty, obrona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez:

1.zastosowanie wobec oskarżonego D. J. w zakresie czynu przypisanego w pkt I części dyspozytywnej wyroku art. 60§3 k.k. i wymierzenie mu kary 6 miesięcy ograniczenia wolności /art.60§6 pkt 4 k.k./;

2.przyjęcie w zakresie czynu przypisanego w pkt II części dyspozytywnej wyroku, że oskarżony wypełnił znamiona przestępstwa z art. 258§1 k.k. i przy zastosowaniu art. 60§3 k.k. wymierzenie mu za ten czyn kary 6 miesięcy ograniczenia wolności /art. 60§6 pkt 4 k.k./;

3.zastosowanie wobec oskarżonego D. J. w zakresie czynu przypisanego w pkt III części dyspozytywnej wyroku art. 60§3 k.k. i wymierzenie mu kary roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby /art. 60§6 pkt 3 k.k. w zw. z art. 60§5 k.k./;

4. wymierzenie oskarżonemu kary łącznej 10 miesięcy ograniczenia wolności oraz roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 20 stycznia 2021r. w sprawie II AKa [...] dokonał zmiany zaskarżonego orzeczenia w stosunku do D. J. w ten sposób, że:

a/ w czynie przypisanym temu oskarżonemu w punkcie I części rozstrzygającej, za podstawę wymiaru kary przyjął art. 278§1 k.k. w zw. z art. 60§3 k.k. i wymierzoną karę pozbawienia wolności obniżył do 8 miesięcy,

b/ w czynie przypisanym temu oskarżonemu w punkcie II części rozstrzygającej, za podstawę wymiaru kary przyjął art. 258§3 k.k. w zw. z art. 60§3 k.k. i wymierzoną karę pozbawienia wolności obniżył do roku,

c/ w czynie przypisanym temu oskarżonemu w punkcie III części rozstrzygającej, za podstawę wymiaru kary przyjął art. 294§1 k.k. w zw. z art. 60§3 k.k., a wymierzoną karę pozbawienia wolności obniżył do roku i 6 miesięcy.

d/ orzekł nową karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten zaskarżony został kasacją obrońcy skazanego, w której zarzucono m. in. to, że Sąd Apelacyjny w ogóle nie odniósł się do sformułowanego w apelacji zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego J.

kary – wprawdzie na skutek apelacji doszło do zmiany wyroku i zastosowania wobec tego oskarżonego art. 60§3 k.k., jednakże pomimo warunków osobistych tego oskarżonego, jego uprzedniej niekaralności, zasadniczego wkładu w rekonstrukcję stanu faktycznego, ostracyzmu i piętnowania, których oskarżony doświadczył i doświadcza ze strony środowiska, a wreszcie z pominięciem zasady wewnętrznej sprawiedliwości orzeczenia, wymierzono oskarżonemu karę bezwzględnego pozbawienia wolności.

Wskazując na powyższe, obrona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego przez:

1. w zakresie czynu przypisanego w pkt I części dyspozytywnej wyroku Sądu Okręgowego w W. – wymierzenie oskarżonemu kary 6 miesięcy ograniczenia wolności /art. 60 § 6 pkt 4 k.k./;

2. w miejsce czynu przypisanego oskarżonemu w pkt II części dyspozytywnej wyroku uznanie oskarżonego za winnego tego, że w inkryminowanym okresie brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej oraz zakwalifikowanie przedmiotowego czynu jako przestępstwa z art. 258§1 k.k. i przy zastosowaniu art. 60§3 k.k. wymierzenie mu za ten czyn kary 6 miesięcy ograniczenia wolności / art. 60§6 pkt 4 k.k./;

3. w zakresie czynu przypisanego w pkt III części dyspozytywnej wyroku Sądu Okręgowego w W. – wymierzenie oskarżonemu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby /art. 60§6 pkt 3 k.k. w zw. z art. 60§5 k.k./;

4. rozwiązanie dotychczasowej kary łącznej i wymierzenie oskarżonemu kary łącznej 10 miesięcy ograniczenia wolności oraz roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasację obrońcy skazanego D. J. pomimo „karkołomnego” i nieoczywistego sformułowania zarzutów można uznać za zasadną w części w jakiej wskazuje na obrazę art. 60§3 k.k. w zakresie wymiaru kary. Bezsprzecznie bowiem Sąd Apelacyjny dokonując zmiany wyroku Sądu Okręgowego dopuścił się rażącej obrazę art. 60§3 k.k. w zakresie ustalenia możliwej do wymierzenia oskarżonemu kary i nie stosując nadzwyczajnego jej złagodzenia – art. 60§6 pkt 3 i 4 k.k.

Zgodnie z dyspozycją art. 60§3 k.k., stosując dobrodziejstwo tego przepisu Sąd winien orzec karę za dany czyn z zastosowaniem nadzwyczajnego jej złagodzenia. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 60§6 pkt 3 i 4 k.k. nadzwyczajne złagodzenie kary polega na wymierzeniu kary poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia albo kary łagodniejszego rodzaju według następujących zasad:

- jeżeli czyn stanowi występki, przy czym dolną granicą ustawowego zagrożenia jest kara pozbawienia wolności nie niższa od roku, sąd wymierza grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności,

- jeżeli czyn stanowi występki, przy czym dolną granicą ustawowego zagrożenia jest kara pozbawienia wolności niższa od roku, sąd wymierza grzywnę albo karę ograniczenia wolności.

Skazanemu przypisano popełnienie czynów:

- co do których podstawę wymiaru kary stanowiły art. 258§3 k.k. i art. 294§1 k.k., które zagrożone są karami od roku pozbawienia wolności;

- oraz z art. 278§1 k.k., który zagrożony jest karą od 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Zatem zgodnie ze wskazaną wyżej regułą, za czyny przypisane w pkt II i III, stosując art. 60§3 k.k., skazanemu można było wymierzyć grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności w wymiarze do 11 miesięcy (poniżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a zgodnie z dyspozycją art. 37 k.k. karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach). Natomiast za czyn przypisany w pkt I, stosując art. 60§3 k.k., można było wymierzyć grzywnę albo karę ograniczenia wolności.

Zestawiając powyższe z karami orzeczonymi wobec skazanego D. J. przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku, w pkt I.1.a – c, stwierdzić należy, że żadna z nich nie została wymierzona w prawidłowym wymiarze.

W tej sytuacji zaskarżony wyrok należało uchylić w części obejmującej wymiar kary za wszystkie czyny przypisane D. J. oraz co do kary łącznej (upadła ona z mocy prawa) i w tym zakresie sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Odwoławczy winien wymierzyć kary jednostkowe zgodnie z regułami wynikającymi z art. 60§3 i §6 pkt 3 i 4 k.k. oraz orzec karę łączną.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie;

a.s.